

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ αριθ. 11 : ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ «ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ»

Όπως και στο παρελθόν, οι «ειδικοί τομείς» αποτελούν αντικείμενο χωριστών και πιο ευέλικτων κανόνων οι οποίοι εφαρμόζονται όχι μόνο στους κλασικούς αγοραστές του Δημοσίου (κράτος, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, περιφέρειες, κ.λπ.), αλλά και στις δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις.

- **Σχετικοί τομείς:**

Πρόκειται για τους τομείς **ύδατος, ενέργειας, μεταφορών και ταχυδρομικών υπηρεσιών.**

Ωστόσο, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την **έρευνα κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου**, καθώς και ορισμένες **υπηρεσίες συναφείς με τις ταχυδρομικές υπηρεσίες** (χρηματοοικονομικές, ηλεκτρονικές και φιλοτελικές καθώς και εφοδιαστικής διαχείρισης), πρέπει να αποκλείονται.

- Η **επανεξέταση** των κανόνων για τους ειδικούς τομείς είναι, γενικά, **η ίδια ακριβώς με εκείνη των δημοσίων συμβάσεων**, με τις αναγκαίες **προσαρμογές**, προκειμένου να διαφυλαχθούν οι πιο ευέλικτες δυνατότητες στην πράξη, οι οποίες αρμόζουν σε οντότητες που ασκούν εμπορική ή βιομηχανική δραστηριότητα. Ειδικότερα:

- οι διατάξεις που αφορούν σύγκρουση συμφερόντων θα εφαρμόζονται μόνο στους αγοραστές του Δημοσίου, και όχι στις δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις (βλ. ΔΕΛΤΙΟ αριθ. 10)
- οι αγοραστές θα έχουν πλήρη ευχέρεια να επιλέγουν μεταξύ της ανάθεσης περισσότερων συμβάσεων σε διάφορες μικρές επιχειρήσεις και της ανάθεσης μόνο μίας σύμβασης σε μια μεγάλη επιχείρηση (χωρίς η οδηγία να επιβάλλει κάποια από τις δύο δυνατότητες) (βλ. ΔΕΛΤΙΟ αριθ. 2)
- η υποχρέωση αποκλεισμού των επιχειρήσεων σε ορισμένες περιπτώσεις θα ισχύει μόνο για τους αγοραστές του Δημοσίου (βλ. ΔΕΛΤΙΑ αριθ. 7, 8 και 10)
- το κατώτατο όριο εφαρμογής του νέου απλουστευμένου καθεστώτος για τις κοινωνικές, πολιτιστικές, υγειονομικές και ορισμένες άλλες υπηρεσίες ανέρχεται σε 1.000.000 ευρώ, ενώ για τους ειδικούς τομείς ισχύουν υψηλότερα κατώτατα όρια (βλ. ΔΕΛΤΙΑ αριθ. 6 και 8).

Ωστόσο, όσον αφορά τους ισχύοντες κανόνες για τους ειδικούς τομείς (οδηγία 2004/17/ΕΚ), **δεν μεταβάλλονται** ως προς την ουσία:

- οι κανόνες σχετικά με την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση
- οι έννοιες «δημόσια επιχείρηση» και «συνδεδεμένη επιχείρηση»
- οι διατάξεις που εφαρμόζονται στις προσφορές που προέρχονται από τρίτες χώρες.

- Οι κανόνες ισχύουν για τις αγορές υπηρεσιών, προμηθειών και έργων των φορέων εκμετάλλευσης αυτών των τομέων, όταν οι συγκεκριμένες αγορές πραγματοποιούνται με σκοπό **την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας**. Θα διέπονται επίσης από την οδηγία, π.χ., τα εξής:
 - οι συμβάσεις συντήρησης των υποδομών ή κατασκευής ενός σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες θα συνάπτονται από τον προμηθευτή ενέργειας (ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας)
 - οι αγορές αυτοκινήτων που προορίζονται για το προσωπικό που πραγματοποιεί τη συντήρηση του δικτύου υδροδότησης
 - η αγορά λεωφορείων ή υπολογιστών που προορίζονται για τα γραφεία του φορέα διαχείρισης μιας υπηρεσίας μεταφοράς.

Για τον καθορισμό των κανόνων που διέπουν την αγορά, από άλλα μέρη, υπηρεσιών που παρέχουν οι οικονομικοί φορείς τους οποίους αφορά η οδηγία, απαιτείται εξέταση κατά περίπτωση, καθώς ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές. Έτσι, για παράδειγμα :

- οι αγορές, από ένα υπουργείο, υπηρεσιών μεταφοράς με λεωφορεία για τους υπαλλήλους του, θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες της κλασικής οδηγίας για τις «δημόσιες συμβάσεις»·
 - η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από μια εταιρεία σιδηροδρομικών μεταφορών υπόκειται στις διατάξεις της οδηγίας για τους «ειδικούς τομείς», ενώ
 - η χορήγηση παραχώρησης για τη διαχείριση ενός αερολιμένα πρέπει να είναι σύμφωνη με τις νέες διατάξεις της οδηγίας για τις «συμβάσεις παραχώρησης».
- Η έννοια των «ειδικών και αποκλειστικών δικαιωμάτων» προσδιορίζεται επακριβώς:
 - σε αντίθεση με την οδηγία για τις «δημόσιες συμβάσεις», η οδηγία για τους «ειδικούς τομείς» εφαρμόζεται επίσης στις συμβάσεις που συνάπτουν οι δημόσιες επιχειρήσεις (στις οποίες οι αγοραστές του Δημοσίου έχουν καθοριστική επιρροή), καθώς και στις συμβάσεις που συνάπτονται από **ιδιωτικούς φορείς** που έχουν λάβει **το αποκλειστικό ή ειδικό δικαίωμα** να δραστηριοποιούνται σε έναν από τους σχετικούς τομείς·
 - ωστόσο, όταν το αποκλειστικό ή ειδικό δικαίωμα χορηγήθηκε βάσει **διαφανούς διαδικασίας (προκήρυξης διαγωνισμού ή αδειοδότησης κατόπιν αιτήσεως) και βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια**, ο σχετικός ιδιωτικός φορέας εκμετάλλευσης απαλλάσσεται από την υποχρέωση να εφαρμόζει τους ευρωπαϊκούς κανόνες όταν συνάπτει συμβάσεις·
 - οι κοινοτικές νομοθετικές διατάξεις/διαδικασίες οι οποίες πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις διαφάνειας και αντικειμενικότητας **απαριθμούνται ρητά**.
 - Η διαδικασία εξαιρέσης:

- Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες («διαδικασία του άρθρου 30» της οδηγίας 2004/17/ΕΚ), ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να εξαιρέσει έναν δεδομένο τομέα από την εφαρμογή της οδηγίας. Για τον σκοπό αυτό, η **πρόσβαση σ' αυτόν τον τομέα** πρέπει να είναι εντελώς ελεύθερη και ο τομέας πρέπει να είναι άμεσα **ανοικτός στον ανταγωνισμό**. Οι δύο αυτές προϋποθέσεις διατηρούνται.
- Οι νέοι κανόνες **βελτιώνουν** τη διαδικασία εξαίρεσης, ιδίως όσον αφορά τις προθεσμίες.
- Οι **συμφωνίες-πλαίσια**:
 - Πρόκειται για συνολικές συμφωνίες που διέπουν λεπτομερώς μια σειρά παραγγελιών ή ατομικών παροχών.
 - Οι νέοι κανόνες αποσκοπούν στη **μεγαλύτερη διαφάνεια** των διαδικασιών σύναψης αυτών των συμφωνιών. Έτσι:
 - η **μέγιστη διάρκεια** μιας συμφωνίας-πλαισίου θα είναι κατά κανόνα τα 8 χρόνια
 - τα κριτήρια ανάθεσης συμβάσεων βάσει συμφωνίας-πλαισίου πρέπει να είναι **αντικειμενικά και διαφανή**.